

ZAKON
O FINANSIRANJU UPRAVLJANJA VODAMA
/Zakon je objavljen u „Službenom listu CG“, broj 65/08/

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom utvrđuju se izvori sredstava za finansiranje upravljanja vodama, način obračunavanja i plaćanja naknada za zaštitu i korišćenje voda i vodnog dobra i druga pitanja od značaja za obezbjeđivanje i korišćenje tih sredstava.

Ovaj zakon primjenjuje se na vode, vodno dobro i vodne objekte i sisteme utvrđene zakonom kojim se uređuju vode.

Član 2

Finansiranje poslova upravljanja vodama zasniva se na sljedećim principima:

- 1) sredstva za finansiranje upravljanja vodama, obezbjeđuju se iz vodnih naknada koje plaćaju korisnici voda i vodnog dobra, odnosno zagađivači voda, kao i iz drugih sredstava određenih ovim zakonom;
- 2) sredstva ostvarena po osnovu vodnih naknada koriste se, po pravilu, za namjene utvrđene ovim zakonom;
- 3) korišćenje sredstva predviđenih ovim zakonom vrši se u skladu sa programima, planovima upravljanja vodama i programima mjera predviđenim zakonom;
- 4) voda ima svoju ekonomsku vrijednost koja se utvrđuje na osnovu ekonomske analize izdataka potrebnih za obezbjeđenje njene dostupnosti i zaštite, kao i podsticanja korisnika da racionalno koriste vodne resurse;
- 5) naknade koje se plaćaju po ovom zakonu, utvrđuju se saglasno principima „korisnik plaća - zagađivač plaća“;
- 6) sredstva ostvarena po osnovu naknada koje se plaćaju po ovom zakonu mogu se nepovratno dodijeliti isporučiocima komunalnih usluga (vodosnabdijevanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda) radi podsticanja izgradnje vodnih objekata za korišćenje ili zaštitu voda od zagađivanja.

Član 3

Sredstvima, koja se obezbjeđuju u skladu sa ovim zakonom, ako zakonom nije drukčije određeno, finansiraju se poslovi upravljanja vodama, koje u okviru zakonom utvrđene nadležnosti vrše nadležni organi, a koji se odnose na:

- 1) upravne i stručne poslove u upavljanju vodama:
 - izradu i sprovođenje Vodne osnove Crne Gore, planova upravljanja vodama i drugih planskih dokumenata u oblasti upravljanja vodama;
 - utvrđivanje i sprovođenje mjera za održavanje i unaprjeđivanje vodnog režima, izradu studija istražnih i drugih radova od značaja za vodni režim;
 - uspostavljanje i vođenje informacionog sistema i međunarodnu saradnju;

2) uređenje i korišćenje voda:

- izradu bilansa voda, kontrolu stanja raspoloživih resursa površinskih i podzemnih voda i mjere za obezbjeđenje njihovog racionalnog korišćenja i zaštite;
- izradu bilansa podzemnih voda za pojedinačni resurs, način i dinamiku obnavljanja resursa i mjere za obezbjeđenje racionalnog korišćenja i zaštitu tog resura;
- prikupljanje i vođenje podataka o količinama vode i sanitarnim zonama zaštite na izvorima za javno i regionalno vodosnabdijevanje;
- vodoistražne radove;
- izgradnju i rekonstrukciju vodnih objekata i zaštitu izvorišta za javno vodosnabdijevanje i pružanje pomoći za individualno vodosnabdijevanje;

3) zaštitu voda od zagađivanja:

- pripremu i praćenje realizacije planova za zaštitu voda od zagađivanja;
- praćenje kvaliteta voda i preduzimanje mjera za zaštitu voda od zagađivanja;
- izgradnju, rekonstrukciju i održavanje objekata za prečišćavanje otpadnih voda;
- sprovođenje mjera za zaštitu i očuvanje flore i faune u akvatorijumima (vodenim sistemima);

4) uređenje vodotoka i zaštitu od štetnog dejstva voda:

- pripremu i praćenje sprovođenja planova za zaštitu od štetnog dejstva voda i preduzimanje mjera u skladu sa planom;
- tehničko održavanje vodotoka, regulacionih i zaštitnih vodnih objekata;
- izgradnju i održavanje regulacionih i zaštitnih vodnih objekata (obaloutvrde, nasipi, pregrade, pragovi, naperi, akumulacije, vještačke rijeke i dr.);

5) druge poslove u upravljanju vodama, u skladu sa zakonom.

II IZVORI SREDSTVA ZA FINANSIRANJE UPRAVLJANJA VODAMA

Član 4

Sredstva za finansiranje upravljanja vodama obezbjeđuju se iz:

- 1) vodnih naknada;
- 2) naknada za sticanje vodnog prava;
- 3) naknada od zakupa javnog vodnog dobra i vodnih objekata i sistema;
- 4) donacija i drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Sredstva od naknada iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana, ako zakonom nije drukčije određeno, pripadaju budžetu Crne Gore i budžetima lokalnih samouprava na čijim teritorijama se nalaze vode, vodno dobro, vodni objekti i sistemi koji se koriste ili zagađuju vode recipijenta, u srazmjeri 70% : 30%.

Sredstva koja pripadaju budžetu Crne Gore koriste se za finansiranje poslova upravljanja vodama, iz nadležnosti organa državne uprave nadležnog za poslove upravljanja vodama (u daljem tekstu: nadležni organ uprave), prema programu koji donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Sredstva koja pripadaju budžetima jedinica lokalnih samouprava koriste se za finansiranje poslova upravljanja vodama, iz nadležnosti organa lokalne uprave, a prema programu koji donosi nadležni organ lokalne samouprave.

Programima iz st. 3 i 4 ovog člana se za finansiranje upravljanja vodama, pored sredstava iz stava 1 ovog člana, po potrebi, mogu predvidjeti i dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore odnosno budžeta jedinica lokalnih samouprava.

Visina sredstava iz st. 3 i 4 ovog člana za narednu godinu utvrđuje se na bazi ostvarenih prihoda po osnovu naknada iz stava 1 ovog člana, a na osnovu izvještaja nadležnog organa uprave odnosno nadležnog organa lokalne uprave.

Izvještaj iz stava 6 ovog člana priprema se za period od 1. oktobra prethodne do 31. septembra tekuće godine.

1. Vodne naknade

Član 5

Vodne naknade su:

- 1) naknada za korišćenje voda;
- 2) naknada za zaštitu voda od zagađivanja;
- 3) naknada za izvađeni materijal iz vodotoka.

Naknada za korišćenje voda

Član 6

Obveznici plaćanja naknade za korišćenje voda su privredna društva, preduzetnici, druga pravna i fizička lica (u daljem tekstu: pravna i fizička lica) koja:

- zahvataju i koriste površinske i podzemne vode za piće, komunalne, pogonske i tehnološke potrebe, navodnjavanje, flaširanje odnosno pakovanje mineralnih i prirodnih voda, tankovanje plovniha objekata, odvođenje ili dopremanje vode u komercijalne svrhe i sl.;
- koriste vode za uzgoj ribe, rakova, kao i školjki i drugih morskih plodova;
- koriste vode za proizvodnju električne energije i druge pogonske namjene;
- koriste vode za rafting i splavarenje.

Član 7

Naknada iz člana 6 stav 1 alineja 1 ovog zakona plaća se prema količini (m³) zahvaćene, iskorišćene, isporučene ili tankovane vode, odnosno po litru flaširane ili pakovane vode.

Naknada iz člana 6 stav 1 alineja 2 ovog zakona plaća se prema količini (kg) proizvedene ribe, rakova, školjki i drugih morskih plodova.

Naknada iz člana 6 stav 1 alineja 3 ovog zakona plaća se prema količini proizvedene električne energije (kWh) na pragu elektrane, a za korišćenje vodne snage za druge pogonske namjene prema snazi postrojenja (kW).

Naknada iz stava 3 ovog člana, na međudržavnom vodotoku, plaća se prema količini proizvedene električne energije od vode kojom se hidroakumulacija neposredno puni vodom sa teritorije Crne Gore, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno.

Naknada iz člana 6 stav 1 alineja 3 ovog zakona plaća se i za korišćenje vode u izuzetno povoljnim prirodnim uslovima, korišćenjem hidroakumulacija, a obračunava prema zapremini (m³) hidroakumulacije ili njenog dijela utvrđenoj tehničkoj dokumentaciji.

Naknada iz člana 6 stav 1 alineja 4 ovog zakona plaća se prema vrsti plovila.

Visina naknade iz člana 6 stav 1 al. 1 i 2 ovog zakona određuje se u zavisnosti od namjene, a po potrebi i kvaliteta vode i drugih uslova od značaja za korišćenje vode.

Naknada za korišćenje vode ne plaća se za vodu iskorišćenu pri obavljanju vatrogasne službe i otklanjanju elementarnih nepogoda.

Naknada za zaštitu voda od zagađivanja

Član 8

Naknada za zaštitu voda od zagađivanja plaća se za neposredno ili posredno zagađivanje vode recipijenta srazmjerno stepenu zagađenosti otpadne vode, odnosno druge materije kojom se pogoršava kvalitet vode recipijenta i uslovi njenog korišćenja.

Obveznici plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana su pravna i fizička lica koja:

- ispuštaju otpadne vode kojima se neposredno zagađuju vode recipijenta ili pogoršava njihov kvalitet i uslovi korišćenja;
- proizvode ili uvoze mineralna đubriva;
- proizvode ili uvoze hemijska sredstva za zaštitu bilja;
- proizvode ili uvoze deterdžente na bazi fosfata;
- upravljaju lukama;
- upravljaju marinama.

Naknadu iz stava 2 alineja 1 ovog člana, obveznici – pravna lica koja obavljaju djelatnost odvođenja otpadnih voda naplaćuju od korisnika sistema javne kanalizacione mreže, prema količini (m³) ispuštene otpadne vode u javnu kanalizaciju i stepenu njenog zagađenja.

Član 9

Naknada iz člana 8 stav 2 alineja 1 ovog zakona plaća se prema količini (m³) ispuštene otpadne vode i stepenu njenog zagađenja u skladu sa propisom iz člana 18 ovog zakona.

Visina naknade iz stava 1 ovog člana ne može biti manja od cijene prečišćavanja otpadnih voda do nivoa utvrđenog propisima o efluentima (emisiji).

Naknada iz stava 1 ovog člana ne plaća se ako kvalitet prečišćene otpadne vode koja se ispušta u recipijent odgovara propisanim graničnim vrijednostima kvaliteta vode recipijenta.

Za obveznike koji nemaju ili koji ne obezbijede održavanje i redovno funkcionisanje uređaja za prečišćavanje otpadnih voda, kao i koji ne obezbijede ispitivanje kvaliteta otpadnih voda na propisan način, visina naknade iz stava 1 ovog člana utvrđuje se propisom iz člana 18 ovog zakona, prema uticaju djelatnosti obveznika na zagađivanje vode recipijenta.

Član 10

Naknada iz člana 8 stav 2 alineja 2 ovog zakona plaća se prema proizvedenoj ili uvezenoj količini (kg) mineralnih đubriva.

Naknada iz člana 8 stav 2 alineja 3 ovog zakona plaća se prema proizvedenoj ili uvezenoj količini (kg ili l) hemijskih sredstava za zaštitu bilja.

Naknada iz člana 8 stav 2 alineja 4 ovog zakona plaća se prema proizvedenoj ili uvezenoj količini (kg) deterdženata na bazi fosfata.

Naknada iz člana 8 stav 2 alineja 5 ovog zakona plaća se prema količini (t) pretovarene robe.

Naknada iz člana 8 stav 2 alineja 6 ovog zakona plaća se prema broju ostvarenih vezova i vrsti plovnog objekta.

Utvrđivanje količine vode

Član 11

Količina zahvaćene, iskorišćene ili isporučene vode i ispuštene otpadne vode utvrđuje se mjernim uređajima.

Za obveznike koji nemaju ili su im mjerni uređaji neispravni, količina (m³) zahvaćene i iskorišćene vode privremeno se utvrđuje na osnovu podataka o obimu proizvodnje, odnosno utvrđenim normativima o utrošku vode u njihovom proizvodnom odnosno tehnološkom procesu (po proizvedenoj jedinici, a za navodnjavanje prema površini (ha) poljoprivrednog zemljišta koje se navodnjava) ili količini (m³) vode isporučene iz vodovodnog sistema ili vodozahvata; isporučene vode prema količini fakturisane vode, a ispuštene otpadne vode prema količini zahvaćene, iskorišćene ili isporučene vode.

Naknada za izvađeni materijal iz vodotoka

Član 12

Obaveznici plaćanja naknade za izvađeni materijal iz vodotoka su pravna lica koja vade pijesak, šljunak, kamen i drugi materijal iz korita vodotoka, sprudova, napuštenih korita i sa obala prirodnih vodotoka, prirodnih i vještačkih akumulacija i sa područja ugroženih od erozije (u daljem tekstu: izvađeni materijal iz vodotoka).

Naknada iz stava 1 ovog člana obračunava se prema količini (m³) i vrsti izvađenog materijala iz vodotoka.

Član 13

Ukupna količina izvađenog materijala iz vodotoka utvrđuje se na osnovu podataka obveznika ili, ako oni nisu dostavljeni ili postoji sumnja u njihovu ispravnost, na osnovu tehničke dokumentacije na koju obveznik pribavi vodnu saglasnost, kao i na osnovu podataka dobijenih od lica imenovanog za nadzor od strane nadležnog organa.

Naknada iz člana 12 ovog zakona ne plaća se za izvađeni materijal iz vodotoka koji je iskorišćen za uređenje vodotoka (izgradnju, rekonstrukciju i održavanje zaštitnih vodnih objekata i dr.), na eksploatacionom području, u skladu sa tehničkom dokumentacijom za koju je pribavljena vodna saglasnost.

Način obračunavanja i plaćanja vodnih naknada

Član 14

Vodne naknade za korišćenje i zaštitu voda od zagađivanja, ako zakonom nije drukčije određeno, obveznici plaćaju na osnovu rješenja o iznosu naknade za tekući obračunski period, koje na osnovu podataka o mjesečnom obračunu iz prethodne godine, u okviru utvrđenih nadležnosti, donosi nadležni organ uprave, odnosno nadležni organ lokalne uprave, najkasnije do 31. marta tekuće godine, a za izvađeni materijal iz vodotoka na osnovu tehničke dokumentacije na koju obveznici pribave vodnu saglasnost.

Ako podataka o mjesečnom obračunu iz prethodne godine nema, rješenje iz stava 1 ovog člana se donosi na osnovu podataka o količinama planiranim za zahvatanje, korišćenje, isporuku, tankovanje, flaširanje ili pakovanje vode; proizvodnju ribe, rakova, školjki ili drugih morskih plodova; proizvodnju električne energije na pragu elektrane ili korišćenje vodne snage za druge pogonske namjene; vrstu plovila; ispuštanje otpadne vode odnosno druge materije kojom se zagađuju vode recipijenta ili pogoršava njihov kvalitet i uslovi korišćenja; proizvodnju ili uvoz mineralnih đubriva, hemijskih sredstava za zaštitu bilja ili deterdženata na bazi fosfata; pretovar robe; ostvarenje vezova po vrsti plovnog objekta; površinu zemljišta koje se navodnjava.

Rješenje iz stava 1 ovog člana o iznosu naknade iz člana 8 stav 2 al. 2, 3 i 4 donosi nadležni organ uprave.

Član 15

Vodne naknade plaćaju se na osnovu:

- privremenog obračuna, u toku obračunskog perioda;
- konačnog obračuna, po isteku obračunskog perioda.

Obračunski period za plaćanje vodnih naknada je jedna kalendarska godina.

Izuzetno, nadležni organ donosi rješenje iz člana 14 stava 1 ovog zakona za vrijeme kraće od obračunskog perioda iz stava 1 ovog člana, za obveznike:

- nad kojima je u toku obračunskog perioda započet stečajni, likvidacioni ili sanacioni postupak ili kod kojih su u toku obračunskog perioda nastale druge statusne promjene;
- koji u toku obračunskog perioda steknu, prenesu ili na drugi način izgube vodno pravo ili pravo vlasništva, zakupa ili drugo stvarno pravo od značaja za plaćanje vodnih naknada.

Istekom tekućeg obračunskog perioda nadležni organ vrši konačni obračun iznosa naknade za obračunski period i donosi rješenje, najkasnije do 1. marta naredne godine.

Član 16

Obveznici plaćanja naknada iz čl. 7, 9, 10 i 12 ovog zakona dužni su da dostavljaju nadležnom organu za obračun vodne naknade godišnje izvještaje o ukupnim količinama zahvaćene, iskorišćene, isporučene, tankovane, flaširane ili pakovane vode (m³ ili l); proizvedene ribe, rakova, školjki i drugih morskih plodova (kg); proizvedene električne energije (kWh) na pragu elektrane; iskorišćene vodne snage za druge pogonske namjene prema snazi postrojenja (kW); plovila po vrstama; ispuštene otpadne vode odnosno druge materije kojom se zagađuju vode recipijenta ili pogoršava njihov kvalitet i uslovi korišćenja (m³); proizvedenih ili uvezenih

mineralnih đubriva (kg); proizvedenih ili uvezenih hemijskih sredstava za zaštitu bilja (kg ili l); proizvedenih ili uvezenih deterdženata (kg) na bazi fosfata; pretovarene robe (t); izvađenog materijala iz vodotoka (m³); ostvarenih vezova po vrsti plovnog objekta; površine zemljišta (ha) koje se navodnjava, najkasnije do 31. januara tekuće za prethodnu godinu.

Član 17

Naknadu po osnovu privremenog obračuna obveznici plaćaju, po pravilu, u jednakim mjesečnim iznosima najkasnije do 20-tog u mjesecu, za prethodni mjesec.

Naknadu po osnovu konačnog obračuna obveznici plaćaju u roku od 15 dana od dana prijema rješenja.

Ukoliko se vađenje materijala iz vodotoka vrši u okviru uređenja vodotoka, ugovorena vrijednost radova može se umanjiti od obračunatog iznosa naknade iz člana 12 ovog zakona.

Izveštaj o izvršenoj uplati iz st. 1 i 2 ovog člana obveznici su dužni da dostave nadležnom organu za obračun vodne naknade u roku od pet dana od dana izvršene uplate.

Ukoliko se konačnim obračunom utvrdi da je iznos naknade po privremenim obračunima veći od iznosa konačnog obračuna za obračunski period, izvršiće se umanjenje naknade za naredni obračunski period u tom iznosu.

Član 18

Visinu i način obračunavanja naknada iz čl. 6, 8 i 12 ovog zakona, kao i kriterijume i način utvrđivanja stepena zagađenosti voda iz člana 9 stav 1 ovog zakona, utvrđuje Vlada na predlog ministarstva nadležnog za poslove voda (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 19

Protiv rješenja iz člana 14 ovog zakona može se izjaviti žalba u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Po žalbi protiv rješenja koje donosi nadležni organ lokalne uprave odlučuje glavni administrator, a po žalbi protiv rješenja koje donosi nadležni organ uprave Ministarstvo.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 20

U pogledu naplate, kamate, zastarjelosti i kontrole plaćanja vodnih naknada primjenjuju se propisi kojima je uređena poreska administracija.

2. Naknade za sticanje vodnog prava

Član 21

Naknadu za sticanje vodnog prava plaćaju privredna društva, preduzetnici i druga pravna lica koja steknu vodno pravo po osnovu dodijeljene koncesije ili po osnovu prethodno sprovedenog zakonom predviđenog postupka obaveznog oglašavanja u postupku utvrđivanja vodnih uslova.

Visina i način obračuna i plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana, utvrđuje se ugovorom zaključenim u skladu sa zakonom. Početnu visinu naknade određuje nadležni organ prema namjeni, kvalitetu i drugim uslovima od značaja za korišćenje voda i vodnog dobra.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana neće se primjenjivati u slučajevima kada se koncesiona naknada određuje posebnim propisom.

3. Naknade od zakupa javnog vodnog dobra i vodnih objekata i sistema

Član 22

Za zakup javnog vodnog dobra ili vodnog objekta odnosno sistema u državnoj svojini, ako zakonom nije drukčije određeno, plaća se naknada.

Visina i način obračuna i plaćanja naknade iz stava 1 ovog člana, utvrđuje se ugovorom zaključenim u skladu sa zakonom. Početnu visinu naknade određuje nadležni organ prema površini (m²) odnosno vrijednosti predmeta zakupa, namjeni zakupa i kategoriji zakupca (pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice).

III NADZOR

Član 23

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona, u okviru zakonom utvrđenih nadležnosti, vrši Ministarstvo, organ državne uprave nadležan za poslove javnih prihoda i nadležni organi lokalne uprave, preko ovlašćenog lica.

Poslove inspekcijskog nadzora u okviru nadležnosti iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo i nadležni organi lokalne uprave vrše preko svojih inspektora za vode.

U sprovođenju nadzora, inspektor iz stava 2 ovog člana ima pravo da pregleda poslovne knjige i izvrši kontrolu izvođenja radova obveznika vodnih naknada.

Lica nad kojima se vrši nadzor dužna su da ovlašćenim licima iz stava 1 ovog člana omogućе pregled poslovnih knjiga i izvođenja radova.

Ako, u vršenju nadzora, ovlašćeno lice iz stava 1 ovog člana, utvrdi nezakonitosti i nepravilnosti dužno je da preduzme mjere utvrđene zakonom.

IV KAZNENE ODREDBE

Član 24

Novčanom kaznom od dvadesetostrukog do dvjestastrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj pravno lice ili preduzetnik ako:

- 1) ne plati naknadu za korišćenje voda u roku iz člana 17 st. 1 i 2 ovog zakona (član 6);
- 2) ne plati naknadu za zaštitu voda od zagađivanja u roku iz člana 17 st. 1 i 2 ovog zakona (član 8);
- 3) ne plati naknadu za izvađeni materijal iz vodotoka u roku iz člana 17 st. 1 i 2 ovog zakona (član 12);

- 4) u određenom roku, ne dostavi godišnji izvještaj (član 16);
- 5) u određenom roku, ne dostavi izvještaj o izvršenoj uplati (član 17 stav 4);
- 6) u ugovorenom roku ne plati naknadu za sticanje vodnog prava (član 21);
- 7) u ugovorenom roku ne plati naknadu od zakupa javnog vodnog dobra i vodnih objekata i sistema (član 22);
- 8) ne omogući ovlaštenim licima pregled poslovnih knjiga i izvođenja radova (član 23 stav 4).

Novčanom kaznom od trostrukog do petnaestostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj iz stava 1 ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Novčanom kaznom od trostrukog do petnaestostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se za prekršaj fizičko lice za prekršaje iz stava 1 tač. 1,2,4,5,6,7 i 8 ovog člana.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25

Propis iz člana 18 ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 26

Danom početka primjene ovog zakona prestaju da važe:

- 1) odredbe člana 40 stav 2 i poglavlja V Zakona o vodama („Službeni list RCG“, broj 16/95);
- 2) Odluka o kriterijumima, visini i načinu plaćanja naknade za zaštitu voda od zagađivanja, naknade za izvađeni materijal iz vodotoka i naknade za korišćenje vodoprivrednih objekata („Službeni list RCG“, br. 15/96 i 35/98).

Član 27

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“, a primjenjivaće se od 1. januara 2009. godine.